

Na zdravých ekosystémech závisí veškeré podnikání, shodují se vědci i odborníci ze soukromého sektoru

24.2.2026 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Dosavadní model hospodářského růstu probíhal na úkor přírody, což dnes představuje kritické systémové riziko pro globální ekonomiku, finanční stabilitu i kvalitu lidského života. Vyplyvá to z dlouho očekávané zprávy Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby (IPBES), kterou schválila na svém 12. zasedání v Manchesteru. Spolu s ní přináší přes 100 konkrétních opatření, jak negativní vlivy na přírodu měřit a mírnit. Pro českou vědeckou obec přineslo jednání historický úspěch.

Do multidisciplinárního expertního panelu, klíčového vědeckého orgánu platformy, zodpovědného za odbornou integritu a kvalitu všech zpráv, byl nově zvolen **Petr Petřík z Botanického ústavu AV ČR a České zemědělské univerzity v Praze**. Česká republika tak posiluje svůj vliv na globální rozhodování o ochraně přírody. Kromě nově zvoleného člena panelu má ČR zastoupení také v řadě autorských týmů.

Ekonomika jako dlužník přírody

Samotná zpráva, na které pracovalo 79 odborníků z 35 zemí z celého světa, popisuje vliv podnikání na biodiverzitu. „Dokument čerpá z tisíců zdrojů a spojuje roky výzkumu a praxe do uceleného rámce, který poukazuje jak na rizika úbytku přírody pro podnikání, tak na příležitosti pro podniky, jak tento trend zvrátit,“ říká **jeden ze spolupředsedajících autorského kolektivu Matt Jones** a zároveň dodává: „Lidstvo musí opustit klamnou představu o volbě mezi přírodou a byznysem. Veškeré podnikání je na přírodě přímo či nepřímo závislé.“

Ačkoliv firmy přímo závisejí na přírodních surovinách, čisté vodě či službách, jako je opylování nebo ochrana před povodněmi, nesou jen minimální nebo žádné finanční náklady za negativní dopady své činnosti. Podniky navíc v současnosti nedokážou generovat výnosy z pozitivního vlivu na biodiverzitu.

Dokument také upozorňuje na nepoměr ve financování: podle Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) směřovalo v roce 2023 do aktivit s negativním dopadem na přírodu celosvětově 7,3 bilionu USD, zatímco na její ochranu a obnovu šlo pouhých 220 miliard USD, tedy jen 3 % částky, která ji ničí.

Zpráva IPBES má pomoci tuto nerovnováhu narovnat a poskytnout chybějící data pro řízení rizik. Nabízí proto více než 100 konkrétních opatření pro firmy, vlády i finanční a občanský sektor.

Co je IPBES?

Mezivládní platforma IPBES vznikla v roce 2012 s cílem propojit vědu, praxi a politiku v oblasti biodiverzity a ekosystémových služeb. Má 152 členských států a spolupracuje s řadou významných vědeckých a neziskových organizací. Jejím hlavním výstupem jsou hodnotící zprávy, které poskytují komplexní a vědecky podložený přehled o stavu přírody na Zemi.

Aktivní zapojení českých expertů zajišťuje, že je v globálních zprávách IPBES dostatečně

reflektována i střeoevropská perspektiva a zkušenost. Reprezentují dobré jméno české vědy i akademickou excelenci svých domovských institucí a napomáhají k rozvoji mezinárodní vědecké spolupráce a strategických partnerství.

- Na aktuální zprávě se podíleli v roli fellow (stážisty) David Němeček (Frank Bold/COŽP UK) a jako přispívající autor Tomáš Baďura (COŽP UK / Ústav výzkumu globální změny AV ČR).
- Významné role v přípravě budoucích zpráv zastávají Lenka Suchá (Ústav výzkumu globální změny AV ČR), Kateřina Mácová (COŽP UK) a Luis Inostroza (Mendelova univerzita v Brně), který je dokonce jedním ze tří spolupředsedajících, kteří řídí přípravu celé zprávy. V roli fellows se zapojují Barbora Chmelová (AMO) a Simeon Vaňo (Ústav výzkumu globální změny AV ČR).

IPBES také připravuje populárně-naučný podcast, který je dostupný na:
<https://natureinsight.podbean.com/> a v podcastových aplikacích.

Souhrn zprávy včetně klíčových sdělení je již veřejně dostupný

(<https://www.ipbes.net/bba-report/media-release>); plná verze zprávy bude zveřejněna po redakčních úpravách.

Veronika Krejčí & Tiskové oddělení MŽP

tel.: 267 122 835 nebo 267 122 058

e-mail: tiskove@mzp.gov.cz

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/na-zdravych-ekosystezech-zavisi-veskere>